

התוכנית לקרימינולוגיה קלינית

קרימינולוגיה קלינית הינה מקצוע השייך למקצועות הבריאות בישראל, ומוגדרת על פי חוק הסדרת מקצועות הבריאות (התשס"ח, 2008) כ:

"מקצוע העוסק בהערכה, אבחון, טיפול, שיקום, ייעוץ, הדרכה ומניעה בעניינים ובעיות בתחום הנפשי, החשיבתי וההתנהגותי, בבני אדם בעלי הפרעות נפשיות ואישיותיות, הבאות לידי ביטוי בתחומי הסטייה החברתית והעבריינות והשלכותיהן על המשפחות והחברה שבסביבתן ועל קורבנותיהם".

עיקר עניינה של הקרימינולוגיה הקלינית הוא אבחון, טיפול ושיקום, בגורמים באישיותו של האדם, המניעים אותו לפגוע באחרים ו/או בעצמו, ובמחלות נפש מורכבות בעלות מאפיינים של סיכון ומסוכנות, כמו גם ייעוץ וטיפול לעבריינים ולאנשים הסובלים מהפרעות ומחלות נפשיות, המערבות עבירות וסטיות שונות, מניעה של התנהגויות אלה, ומתן חוות דעת משפטיות והערכות מסוכנות (כללית/מינית).

ייחודו של הקרימינולוג הקליני הוא בטיפול המשלב ידע אינטגרטיבי ושיטות התערבות טיפול פרטניות ומערכתיות, המבוססים על מספר תחומים: קרימינולוגיה, פסיכולוגיה ופסיכיאטריה, זאת תוך מיקוד בפסיכודיאגנוסטיקה, ופסיכופתולוגיה, תיאוריות פסיכו-דינמיות, סוגיות בפסיכולוגיה התפתחותית, פסיכולוגיה קוגניטיבית-התנהגותית, סוגיות משפטיות ותיאוריות חברתיות-סוציולוגיות.

לקרימינולוג הקליני תעודת רישוי מקצועי מטעם משרד הבריאות, ומומחיות בטיפול קליני, שיקום, אבחון ובהערכת מסוכנות של אנשים ומתבגרים בעלי סטייה חברתית ועבריינות או הנמצאים בסיכון להתפתחות התנהגויות אלה: עברייני מין, מכורים לסמים, נוער בסיכון, אסירים, אסירים משוחררים, נפגעי עבירה: מתבגרים, נשים וגברים נפגעי אלימות במשפחה.

תחום עיסוקה של הקרימינולוגיה הקלינית מצוי במרחב המחבר בין מערכת בריאות הנפש, מערכות האכיפה, הענישה והשיקום והמערכת המשפטית. השילוב בין בעיות אישיותיות ונפשיות והיבטים פורנזיים (משפטיים) מהווה את מוקד עניינו ועיסוקו של הקרימינולוג הקליני.

הכשרתו האקדמית והמקצועית של הקרימינולוג הקליני מדגישה נקודת מבט אינטגרטיבית הכוללת גישות פסיכולוגיות, נירו-ביולוגיות, סוציולוגיות ופורנזיות בנקודות ההשקה וההשפעה שלהם על ההתנהגות האנושית, ברצף שבין נורמטיביות לסטייה ולעבירה. גישות אלו נלמדות במסגרת אקדמית בה התלמידים רוכשים ידע תיאורטי, כלים דיאגנוסטיים לאבחון והערכה, ראיון קליני וגישות טיפוליות שונות. בנוסף, הלימודים כוללים מסגרת להכשרה מעשית מקיפה של

פרקטיקום במרכזים ובמרפאות לבריאות הנפש וביחידות משפטיות. לכל אורך השנתיים של הלימודים, תוך ליווי והדרכה מקצועית בשדה ובאקדמיה תוכנית זו, מוצעת במסלול עם תזה בלבד, ובכך עונה תוכנית זו על דרישות משרד הבריאות ועל הגדרת הקרימינולוגיה הקלינית במסגרת חוק מקצועות הבריאות ומאפשרים למסיימים לקבל לאחר עמידה בהצלחה בבחינת הרישוי של משרד הבריאות מספר רישוי.

בתוכנית קרימינולוגיה קלינית קיימת אפשרות להתמחות ספציפית במגמת "ויקטימולוגיה"

מגמת ויקטימולוגיה

ויקטימולוגיה (תורת הקורבנות) היא ענף בתחום הקרימינולוגיה אשר העניין בו הולך וגדל ברחבי העולם במהלך העשורים האחרונים. **הלימודים במגמה "ויקטימולוגיה"** של התוכנית לקרימינולוגיה קלינית מקנים ללומדים בה ידע מקיף ומעמיק בתורת הקורבנות המשלב בין תיאוריה, מחקר, פרקטיקה והתנסות בשדה, וכלי ניתוח, מחקר, הערכה ופעולה המאפשרים ללמוד וליישם את הידע המדעי תוך מתן שיקום וטיפול בקורבנות הנגרמת כתוצאה מאירועי חיים שונים. הסטודנטים במגמה ייחשפו לכלים וטכניקות עדכניים ומבוססי ראיות (Evidence-based) לעבודה קלינית עם נפגעי עבירה. תוכנית הלימודים של המגמה תשלב את גוף הידע שנצבר בספרות המדעית עם גוף הידע מבוסס הניסיון של השטח, ובכך תקנה פרספקטיבה שלמה על התחום. הכשרה זו תאפשר מתן מענה טיפולי מותאם ויעיל לקורבנות אלימות מכל סוג שהוא (אלימות פיזית, מינית, בתוך ומחוץ למשפחה, אלימות פוליטית – טרור) תוך התייחסות גם לטיפול בנפגעים לאורך ההליך הפלילי. בכך גם תתרום ההכשרה לחברה ישראלית רגישה מכבדת ומטיבה.

קורסי המגמה ויקטימולוגיה:

ויקטימולוגיה פורנזית

טראומה ופסיכופתולוגיה של קורבנות

טראומה מינית, חמלה והחלמה

התערבויות טיפוליות במצבי טראומה אובדן ואבל

מסגרת הלימודים

משך הלימודים: שנתיים.

ימי לימוד

בשנה א שלושה ימי לימוד -- יומיים (שני ורביעי) בקמפוס האוניברסיטה ויום אחד (חמישי) בשדה. (פרקטיקום פורנזי - ביחידה לפסיכיאטריה משפטית שבבית סהר מגן רמלה, מב"ן, באר יעקב; פרקטיקום קליני וקורס בתורת הריאיון - במרכז לבריאות הנפש אברבנאל)

בשנה ב ארבעה ימי לימוד -- יומיים (שני ורביעי) בקמפוס האוניברסיטה ויומיים נוספים בשדה (פרקטיקום קליני מתקדם).

בשנה ב' הלומדים במגמה "ויקטימולוגיה" יבצעו פרקטיקום קליני ועבודה בשדה מותאמים לוויקטימולוגיה.

בתוכנית זו קיים מסלול א בלבד - מסלול עם תזה בהיקף של 32 שעות שנתיות.

חובות נוספים

יש למלא את חובות הלימודים האוניברסיטאיים (שאינם לימודי קרימינולוגיה), כגון: יהדות ואנגלית. פירוט ניתן למצוא באתר האוניברסיטה.

קורסי השלמה עבור מי שלא למדו קרימינולוגיה בתואר ראשון

מי שלא למד קרימינולוגיה בתואר ראשון יתבקש להירשם לקורסי השלמה בשנה הראשונה ללימודיו בתואר השני. לימודי ההשלמה מרוכזים בשנה א', **בימי ראשון** וכוללים את הקורסים הבאים:

שם הקורס	מספר הקורס	מספר שעות שנתיות (ש"ש)
פסיכופתולוגיה	73-200-01	1
תיאוריות בקרימינולוגיה	73-100-01	2
תורת הענישה: איפיוני הענישה הפלילית	73-112-01	1
תורת הענישה: דרכי הענישה הפלילית	73-113-01	1
הסייגים לאחריות הפלילית	73-115-01	1
דיני עונשין	73-116-01	1

הערות:

- יישקל מתן פטור למי שלמדו קורס זה או אחר.
- בתום השנה הראשונה ללימודים יש לסיים את קורסי ההשלמה בממוצע של 85 לפחות כתנאי להמשך הלימודים.

תנאי קבלה

א) תואר ראשון בקרימינולוגיה, פסיכולוגיה, מדעי ההתנהגות, עבודה סוציאלית וחינוך מיוחד (זאת בהתאמה לחוק מקצועות הבריאות).

בכפוף לדרישות ההשלמה.

ב) ציון ממוצע של 85 לפחות בלימודי התואר הראשון.

ג) שתי המלצות אקדמיות אשר אמורות להישלח ישירות על ידי הממליצה למזכירות המחלקה בדוא"ל: criminology.ma@biu.ac.il לטופס המלצה מקוון יש להיכנס לקישור הבא: [טופס חוות דעת על מועמד](#)

ד) שתי המלצות ממקומות עבודה או התנסות רלוונטית לתחום הקליני. המלצות אלו נכתבות בכתיבה חופשית (ללא פורמט מוכתב). המלצות אלו יכולות להישלח למזכירות המחלקה על ידי המועמד/ת.

ה) מילוי שאלון אישי אותו ניתן להוריד באתר המחלקה בקישורית הבאה: [שאלון אישי למועמדים לקרימינולוגיה קלינית](#) את השאלון המלא יש לשלוח למזכירות המחלקה בדוא"ל: criminology.ma@biu.ac.il

ו) מועמדים שיעמדו בתנאים א-ה יזמנו לראיון קבוצתי ולראיון יחידני בהתאם לשיקולי ועדת הקבלה של התוכנית.

תעסוקה לסטודנטים לקרימינולוגיה קלינית במהלך התואר:

משרות סטודנט

תלמידים שסיימו הלימודים אך לא השלימו תזה וכן תלמידי שנה ב' ואף תלמידי שנה א' יכולים להשתלב במשרות סטודנט במרכזים רפואיים כגון שער מנשה, אברבנאל ועוד.

אופק תעסוקתי לבוגרי המגמה

- מרפאות לבריאות הנפש ויחידות משפטיות בבתי חולים פסיכיאטריים (ובתוך בית הסהר)
- מנהלים ומתאמי טיפול בקהילה (במסגרות כגון: אנוש, פרויקטים שיקומיים, דיאלוג ועוד)
- המספקים ליווי ותמיכה לאוכלוסיות מגוונות כגון פגועי נפש, בעלי תחלואה כפולה, דרי רחוב, נפגעי תקיפה מינית, להטי"ב
- שרות בתי הסוהר – יחידת האבחון והמיון; מחלקות לטיפול וגמילה מסמים בכלא
- הרשות לשיקום האסיר
- הוסטלים טיפוליים לגברים אלימים
- התמכרויות - מרכזי גמילה ומרפאות למזעור נזקים
- מסגרות ייעודיות לעברייני מין (כגון: מעגלים, התחלה חדשה, עמותת שלום בניך ועוד)
- מסגרות לבני נוער פוגעים מינית
- מסגרות לנוער בסיכון – עלם
- מרכזים לטיפול באלימות במשפחה
- מרכזי טיפול בנפגעי עבירה

- המרכז להערכת מסוכנות מינית
- קידום נוער
- פנימיות

לפרטים על **בוגרי התוכנית** ניתן להיכנס לקישורית: [בוגרים](#)

סגל ההוראה

פרופ' יעל אידיסיס – ראש התוכנית

ד"ר רויטל נאור – סגנית ראש התוכנית

ד"ר ליאור כהן רז

פרופ' סופי וולש

ד"ר רתם לשם

ד"ר רונן הוברפלד

גב' רוני בנצור

ד"ר קרן גואטה- ראש המגמה לוויקטימולוגיה

יצירת קשר

לשאלות מנהליות ניתן לפנות למזכירות המחלקה לקרימינולוגיה בטלפון : 03-5318221 או

בדוא"ל : criminology.ma@biu.ac.il

לקבלת פרטים בנוגע לתכני התוכנית ניתן לפנות לראש התוכנית – פרופ' יעל אידיסיס בדוא"ל :

Yael.idisis@biu.ac.il